

היום בו הלך ראש הממשלה לנגב

השבוע לפני 64 שנה

בן-גוריון בחר להגיע לשדה בוקר בין השאר מכיוון שלא הייתה לישוב שייכות פוליטית. חברי שדה בוקר לא הכריעו בקלות על קבלתו, כפי שניתן לראות בפרוטוקול ועדת הקבלה של בן-גוריון לשדה בוקר:
 - רפי: האם קיימת האפשרות לסרב?
 - אהרונצ'ו: חושב שהמשק עדיין שייך לנו.
 - יהושע: צריך לקבל את בן-גוריון למרות שזה יהיה לנו למעמסה.

"תסלחו לי אם אומר, שלא ראיתי מימי מפעל חלוצי כשדה בוקר [...] לא קינאתי מעולם באיש או בקיבוץ אנשים, לא ברכוש ובתואר ובסגולות שיש לאנשים [...] אולם בביקורי אצלכם היה קשה לי לדכא בלבי מעין רגש של קנאה: למה לא זכיתי להשתתף במעשה מעין זה [...]"

בן גוריון במכתב לאנשי שדה בוקר לאחר ביקורו הראשון במקום

ב-8 בדצמבר 1953, בוקר למחרת ההודעה הדרמטית בכנסת, ארזו דוד ופולה בן-גוריון את חפציהם, נפרדו ממכריהם ועברו לצריף שהוכן מבעוד מועד בשדה בוקר. כלי תקשורת רבים ליוו את הגעתם למשק, ותיעדו מנהיג ראשון מסוגו שמתפטר כדי להיות רועה צאן. בוקר למחרת הגעתו התייצב בן-גוריון בפני זאב מנהל העבודה. זאב, צעיר מבן-גוריון בארבעים שנה, היה נבוך כולו - מולו ניצב ראש הממשלה, אבי העם והאומה, ומבקש להיות פועל פשוט. בן-גוריון היה כבר בשנתו ה-68, אבל הוא התעקש, אז זאב שלח אותו לפזר זבל פרות במטע שמאחורי המקלחות. באותו ערב כתב בן-גוריון ביומנו שהוא מאושר.

התגובות להתפטרות היו מגוונות - מתנגדיו שמחו שהלך, תומכיו ביקשו להניא אותו מהחלטתו. בעיתון המזוהה עם מפלגתו, עיתון 'דבר', פורסמה קריקטורה בה נראה ילד שואל אותו האם קיבל אישור מהזקן, כלומר מבן-גוריון עצמו. המסר היה ברור, אילו בן-גוריון היה מבקש מראש הממשלה אישור להתפטר, הוא היה לבטח מסרב. נער אחד, בן 15, כתב לבן-גוריון "נקל להפוך מנהיג לרועה צאן. אך לא תמיד ניתן להפוך רועה צאן למנהיג." היה זה עמוס עוז הצעיר, שהמשיך ושאל את בן גוריון "ההייתה 'שדה בוקר' נסיגה וכניעה של אדם עייף, שבור ומיואש, או היה המעשה שלב וחולייה בדרך של מנהיג?" רבים בציבור התלבטו באותה השאלה.

שאלה לדין: מה דעתכם על ההתפטרות של בן-גוריון והמעבר לשדה בוקר? האם זה מעשה אחראי של מנהיג הצופה לבאות או מעשה של מנהיג עייף ומותש?

ככל שנקפו החודשים התברר שבן-גוריון לא יעבוד רק בעבודת לו השדה שמהר מאוד גרמה לו לבעיות גב. בפברואר 1955 חזר בן-גוריון לכהן בתפקיד שר הביטחון. אחרי הבחירות חזר לתפקידו הקודמים: ראש הממשלה ושר הביטחון. שדה בוקר המשיך להיות ביתו בשבתות ובחגים ומשנת 1963 חזר לחיות בשדה בוקר באופן מלא עד מותו עשר שנים מאוחר יותר.

קריקטורה בעיתון 'דבר', 30.10.1953

דוד ופולה בן-גוריון במשק שדה בוקר, 1954. צילום: פריץ כהן

הידעת? שדה בוקר הוקם בשנת 1952 ע"י 'האגודה השיתופית שדה בוקר' לא היה זה קיבוץ אלא ישוב שהגדיר עצמו ככקואופרטיב חקלאי ללא שיוך פוליטי: "שדה בוקר - חווה לגידול מקנה". אורח החיים היה שיתופי במידה רבה, אך רק בסוף שנת 1955 החליטו החברים להפוך לקיבוץ.

בן-גוריון פורש מתפקידו והלך לשדה בוקר (8 בדצמבר 1953)